

Motion till riksdagen

1989/90:Fi59

av Lars Tobisson m.fl. (m)

med anledning av prop. 1989/90:135 Betalningar till och från utlandet

I propositionen föreslås att den nuvarande valutalagstiftningen skall ersättas med dels en beredskapslag om valutareglering, dels en lag om betalningar till och från utlandet. Beredskapslagen skall kunna sättas in i säkerhetspolitiska kriser och i krig samt därutöver vid mycket allvarliga valutastörningar. Betalningslagens syfte anges vara att möjliggöra skattekontroll och statistikinsamling. Valutahandelstillstånd skall i fortsättningen kunna tilldelas alla typer av kreditinstitut. De nya reglerna avses träda i kraft den 1 juli 1990.

Moderata samlingspartiet har länge arbetat för att avveckla valutaregleringen. Riksdagens principbeslut med denna innebörd våren 1989 såg vi därför som en betydande framgång. Redan då uttalade vi emellertid farhågor för att främst skattekontrollskäl skulle föranleda att en ny form av valutareglering kunde komma att införas bakvägen. Föreliggande proposition visar det berättigade i denna vår oro.

Förslaget till beredskapslag

Den hittillsvarande valutalagen infördes 1939 och var avsedd som en beredskapslag. Emellertid kom den att tillämpas kontinuerligt även efter krigsslutet. Efter hand fick den alltmer karaktären av ett penningpolitiskt instrument i fredstid. Som sådan har den emellertid framstått som alltmer otidsenlig, vilket gjorde beslutet om en översyn så angeläget.

Även på andra områden har tidigare krislagstiftning nyligen omarbetats. Så sent som i höstas föreslog regeringen en omläggning av lagstiftningen om prisreglering till en beredskapslag. Mot våra invändningar kom den dock att bli tillämplig även på fredstida förhållanden. Trots utfästelser om att denna möjlighet skulle utnyttjas endast i rena undantagsfall tillgreps redan några månader senare ett allmänt pris- och hyresstopp. Sedan konsumentprisindex därefter stigit snabbare än någonsin under en tioårsperiod, upphävdes det s.k. stoppet, vilket belyser svårigheten att med regleringar förhindra konsekvenserna av en felaktig ekonomisk politik.

Denna erfarenhet understryker vikten av att den nya lagen om valutareglering ges karaktären av en ren beredskapslag, uteslutande avsedd för säkerhetspolitiska kriser och krig. Inte minst avgränsningssvårigheter gör det olämpligt att inkludera "allvarliga störningar till följd av utomordentligt

stora kortfristiga kapitalrörelser". Den typen av problem får i stället mötas med marknadskonforma ekonomisk-politiska åtgärder. En anknytning av kronan till EMS skulle underlätta försvaret av valutan i orostider.

Mot. 1989/90
Fi59

I lagförslagets 1 § bör således enligt vår mening andra stycket utgå med åtföljande konsekvensändringar. Det torde ankomma på utskottet att utforma erforderlig lagtext.

Förslaget till betalningslag

Enligt den föreslagna lagen om betalningar till och från utlandet får sådana transaktioner ske endast via auktoriserad svensk valutahandlare. Köp och försäljning av utländska värdepapper måste på samma sätt hanteras av fondkommissionär med valutahandelsauktorisering. Sådana värdepapper måste dessutom förvaras i depå hos auktoriserad valutahandlare. Det skall i princip vara förbjudet att deponera medel på inlåningskonto utomlands. Förbudet mot att betala mer än 3 000 kr. i årspremie för utländsk livförsäkring föreslås bestå tills vidare.

Den föreslagna betalningslagen har till uttalat syfte att upprätthålla skattekontroll och statistikinsamling. Då statistikinsamling med fördel kan ske genom urvalsförfarande, är det uppenbart att det främsta skälet till alla dessa inskränkande föreskrifter är önskemålet att upprätthålla en effektiv skattekontroll. Inget tvivel kan råda om begränsningarnas oförenlighet med strävan till fria kapitalrörelser över gränserna. De rimmar mycket illa med riksdagens uttalade avsikt att etablera så nära relationer till EG som möjligt.

Propositionen andas också en medvetenhet om att den föreslagna lagstiftningen snart kan behöva omprövas som en följd av de pågående förhandlingarna mellan EFTA och EG. Som ursäkt för att behålla viss valutakontroll har anförts att rester av sådan lagstiftning dröjer sig kvar i några EUG-länder. Men därifrån till att införa sådana bestämmelser i en helt ny lag är det ett stort steg.

I ett alltmer gränslöst Europa framstår de aktuella bestämmelserna som svårförklarliga och stötande för rättskänslan. En svensk får i dag packa en resväska full med sedlar och föra ut dem, under förutsättning att pengarna spelas bort på kasinot i Monte Carlo eller på annat sätt levs upp. Men så snart de investeras i t.ex. aktier eller sätts in på en bank, rör det sig om ett brott mot svensk lag!

Vid sidan av det skattekontrollerande syftet grundas de föreslagna restriktionerna också på en kvardröjande strävan att låsa in sparkapital i Sverige. På annat sätt kan man inte förklara föreskriften om att utländsk livförsäkringspremie inte får överstiga 3 000 kr. per år. Men åtgärden är förfelad. De premier som i dag betalas in till svenska livförsäkringsbolag placeras av dessa i utländska fastigheter och aktier.

I propositionen uttalas förhoppningar om att möjligheterna till skattekontroll över gränserna skall förbättras. Det är angeläget att Sverige i internationella sammanhang verkar i denna riktning. Möjligheterna till snabb framgång skall dock inte överdrivas. Planerna inom EG på en definitiv källskatt på kapitalinkomster får betecknas som definitivt skrinlagda, sedan de tyska spararna revolterat mot en inhemsk motsvarighet. I information om tillgångar

utomlands till en kapitalplacerares hemland torde normalt endast kunna påräknas vid misstanke om grövre brott än skatteundandragande.

Mot. 1989/90
Fi59

Det enda säkra sättet att undvika kapitalflykt är att harmonisera skattelagstiftningen – inte bara tekniskt utan även vad avser nivån – till förhållandena i omvärlden. Detta måste präglade översynen av den svenska kapitalbeskattningen i samband med den förestående skatteomläggningen. Enligt vår mening innebär den föreslagna betalningslagen ett återfall i förlegat regleringstänkande. Den bör därför avvisas av riksdagen. Regeringen bör samtidigt ges i uppdrag att utforma ett nytt förslag, som står i samklang med aktuella liberaliseringssträvanden inom OECD och EG.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar att begränsa den föreslagna beredskapslagen om valutareglering till perioder av säkerhetspolitiska kriser och krig i enlighet med vad som anförts i motionen.

2. att riksdagen med avslag på förslaget till lag om betalningar till och från utlandet hos regeringen begär nytt förslag i enlighet med vad som anförts i motionen.

Stockholm den 25 april 1990

Lars Tobisson (m)

Rune Rydén (m)

Ing-Britt Nygren (m)

Knut Wachtmeister (m)

Filip Fridolfsson (m)

Margareta Gard (m)